

DJEČJI PODLISTAK „HRVATSKE RIJEČI“

HRCKO

22. travnja 2022.

Broj 211

ISSN 1821-3758

9771821375004

Dragi čitatelji *Hrcka*!

Još jedan mini raspust je prošao, ali eto radosti, čeka vas još jedan. Iako znam da vam je dosta škole i obveza, nemojte posustajati i dozvoliti sebi da pokvarite sve ono što ste tijekom proteklih mjeseci radili (bar se nadam da ste nakupili dobre ocjene). *Hrcko* vas poziva da se pokažete i dokažete, te budete »gosti« u *Hrckovim ekolozima*.

Svi znamo da je travanj mjesec kada se posebno sjetimo našeg Planeta, ali to nije dovoljno. Jedan dan naspram drugih 364 nije dovoljan, pa malo promislite kako možete svakoga dana iznova učiniti nešto dobro za Planet.

Upis djece u prvi razred osnovne škole je u tijeku, pa pozivamo sve predškolce da se pridruže već dobro poznatoj ekipi školaraca u cjelovitoj nastavi na hrvatskom jeziku.

Moram pohvaliti i brojne detektive koji su poslali svoje kupone i reći kako su svi odgovori bili točni, a velika hvala ide i učiteljicama koje su neumorno slale vaše likovne radove. Dio donosimo na srednjim stranim.

Iako je Uskrs prošao, još uvijek je uskršno vrijeme, te svima vama i vašim obiteljima (s malim zakašnjenjem) u ime cijele redakcije želim sretan Uskrs.

Željka

IMPRESUM

Izdavač: NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

Urednica izdanja: Željka Vukov

Suradnici: Ivana Petrekanić Sič, Bernadica Ivanković, Marina Piuković, Vesna Huska, Katarina Čeliković, Zoltan Sič, Nevena Gabrić, Mirjana Crnković-Horvat, Slađana Husak i Petar Tikvicki

Lektor: Zlatko Romić

Tehnički prijelom: Thomas Šujić i Jelena Ademi

Ilustracije: Adrijana i Zoran Vukmanov Šimokov

Obrada fotografija: Nada Sudarević

E-mail: hrcko@hrvatskarijec.rs

Podlistak »Hrcko« izlazi uz redovitu potporu
Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje

NEVOLJE SA ZECOM 4.

SCENARIJ CRTEŽ I GRAFIČKA OBRADA: KRISTIJAN SEKULIĆ 2021.

Raskošni žuti cvjetovi

Prethodnih mjesec dana mogli ste se susresti s raskošnim žutim cvjetom koji nosi naziv NARCIS ili SUNOVRAT.

Ova biljka cvjeta od veljače do kraja travnja, pa ponekad i svibnja, ovisi od vremenskih uvjeta. Razmnožava se uz pomoć lukovica, te se od jedne lukovice može dobiti 5 do 7 novih. Osim onih nama poznatih vrsta, postoje i divlji narcisi. Najviše se uzgaja u Engleskoj, Danskoj, Njemačkoj i Njemačkoj.

Zanimljivog je i njeznog izgleda. Ima šuplju stabljiku na kojoj se nalazi duguljasto lišće i najčešće jedan cvijet. Cvijet je sastavljen od trubaste krune i šest latica, a može se vidjeti u bijeloj, narančastoj i najčešće žutoj boji. Cvjetovi mogu biti jednobojni ili dvobojni. No, s narcisom treba biti obazriv jer u listovima i tučku svih vrsta nalazi se alkaloidni otrov likorin. Uz to narcisi sadrže određene tvari koje odbijaju miševe, vjeverice, zečeve pa čak i srne. Upravo radi toga se sade u voćnjacima, blizu kuća i okućnica. Kada su u pitanju vrtovi, najčešće se mogu vidjeti uz zumbule i tulipane, a sadnja lukovica se obavlja u jesen.

Simboliziraju ponovno rođenje, utjehu, novi početak i ljepotu koja dolazi iza zime.

Zanimljivosti:

- Narcis se u islamskim zemljama zbog oblika cvijeta često naziva Božjim okom, a u kršćanstvu se izjednačava s ljiljanom koji simbolizira čistoću i vjeru.

- Ako progutate njegovu lukovicu, može doći do povraćanja, grčeva i proljeva. Kao popratni simptomi javljaju se i zamućen vid, glavobolja i mišićna slabost.

- U Hrvatskoj, kao i u brojnim drugim državama, dan narcisa posvećen je oboljelima od raka, a obilježava se krajem ožujka.

- Po legendi, narcis je dobio naziv prema liku iz grčke mitologije Narcisu, koji se zaljubio u vlastiti odraz u vodi.

- Staro vjerovanje kaže da za sreću treba darivati buket narcisa, a treba izbjegavati darivanje samo jednog cvijeta narcisa.

- Postoji tridesetak izvornih vrsta narcisa i čak 13.000 hibrida, a među njima i ružičastih.

- U Velikoj Britaniji narcis je simbol 10. godišnjice braka.

Uskrsna potraga u konzulatu

Nakon dvije godine pauze Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, na čelu s generalnim konzulom **Veli-mirom Plešom**, otvorio je svoja vrata za veliku uskrsnu potragu. Možete misliti kakva je to potraga bila kada su u konzulat došla djeca iz hrvatskih vrtića *Marija Petković – Sunčica*, *Marija Petković – Biser* iz Subotice i *Petar Pan* iz Tavan-kuta.

Vjerovali ili ne, uskrsni zeko posjetio je i Generalni konzulat i po cijelom dvorištu skrio čokoladna jaja, čokoladne zeke, veće i manje, pa još i čokoladice. Zadatak je bio ozbiljan. Trebalo je »pospremiti« cijelo dvorište. Tako su mališani uložili veliki napor i pokupili baš sve čokoladne delicije. Pretražili su svaki žbun, drvo, cvijeće, travu, sve prozore i začkoljice i nije ostalo niti jedno čokoladno jaje. Prije same potrage za čokoladnim jajima, vrtićanci su pripremili kratki program, otpjevali nekoliko pjesmica i izrecitali prigodne stihove, te tako generalnom konzulu Pleši i djelatnicima konzulata poželjeli sretan i radostan Uskrs, a djelatnici su ih počastili slatkišima, grickalicama i sokićima.

Mališani, sretni i zadovoljni, skupa s odgojiteljicama zahvalili su konzulu na gostoprimstvu i poručili mu da i sljedeće godine pozove uskrsnoga zeku.

Ž.V.

Uskrsna radionica u Somboru

Mijesilo se, razvijalo, vadilo modlama, peklo i na kraju kušalo. Tako je izgledala uskrsna radionica u Hrvatskom domu u Somboru. Umjesto farbanja uskrsnih jaja, djeca su radila kolače u obliku zeka, cvjetova, leptirića. Imali su i pomoć, jer su za rad ili bolje reći igru dobili gotovo domaće tijesto za kolačiće. Njihovo je bilo sve ostalo i za čas su ruke bile pune tijesta, nosioci od brašna, a pleh za pečenje brzo se punio raznobojnim kolačićima. »Htjeli smo na malo drugačiji način okupiti djecu, da to ne bude farbanje jaja, jer je možda za njih komplicirano. Mislim da smo uspjeli, jer se djeca baš zabavljaju, a na kraju će se i počastiti svojim kolačićima«, kaže organizatorica radionice **Kristina Pekanović**.

Tako je i bilo, a preostalo je kolačića i za ponijeti kući.

Z.V.

»Zlato« za četiri recitatora na hrvatskom jeziku

Recitatori **Pavao Huska** (Hrvatska čitaonica, Subotica) i **Marijan Rukavina** (Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica) u kategoriji srednjeg uzrasta te **Ivan Huska** (Hrvatska čitaonica, Subotica) i **Barbara Piuković** (Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica) u kategoriji stariji uzrast, dobitnici su zlatne diplome na 52. Pokrajinskoj smotri recitatora *Pjesniče naroda mog* koja je od 8. do 10. travnja održana u Sečnju. Nakon jednogodišnje stanke i jednogodišnje online smotre 2021. godine, ove su školske godine uživo održane sve razine natjecanja recitatora, te je bio povećan broj prijavljenih recitatora. Osim spomenutih recitatora koji su kazivali poeziju na hrvatskom jeziku, na pokrajinskoj smotru su se plasirale i sudjelovale još i **Marija Magdalena Huska** (HPD *Bela Gabrić*, Subotica) u kategoriji srednji uzrast te za stariji uzrast **Katarina Ivanković Radaković** i **Katarina Ivković Ivandekić** (predstavnice HKC-a Bunjevačko kolo, Subotica).

B. I.

Marijan i Pavao

Uskrsne radionice u Sonti

U OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti ovih dana je bilo vrlo uzbudljivo. Naime, cijeli tjedan smjenjivali su se učenici koji su izrađivali uskrsne pisanice. Bojilo se, lijepilo, ukrašavalo stikerima, šljokicama, a stariji su radili i dekupaž tehniku uz pomoć salveta. Kreativnost i mašta došli su do izražaja, te su nastala prava umjetnička djela. Još je zabavnije jer su djeca radila skupa, pa su se ujedno i družili. Tako su učenici trećeg i petog razreda, koji pohađaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture i učenici koji pohađaju vjeronauk (katolički i pravoslavni) skupa radili. Osim spomenute djece, pisanice su izrađivali i učenici šestih i sedmih razreda.

Radionice je vodila nastavnica hrvatskog jezika **Tamara Kokai** u suradnji s vjeroučiteljicom **Marinom Diosy** i vjeroučiteljem **Stojanom Jankovićem**.

Ž. V.

Ivanka Ferenčić Martinčić:

Kako je zeko zavolio knjižnicu

Vjerujem da ste svi već bili u knjižnici, ali za one koji to još nisu ili je ne poznaju dovoljno preporučujem da pročitaju priču o plišanom zeku i kako ju je on zavolio.

Plišani je zeko najviše volio svoju Tinu. Jednoga dana djevojčica Tina ga je odvela na sasvim posebno mjesto – u knjižnicu! Zabavljali su se na kreativnoj radionici, no kad je ona završila, dogodilo se nešto strašno: Tina i njezina mama pohitale su posuditi još slikovnica, a potom su se zaputile kući i tako su malenog zeku zaboravile u knjižnici. Srećom, našla ga je ljubazna knjižničarka s kojom je zeko proveo dan u knjižnici i otkrio čaroliju koju to mjesto ima i čuva te posebnu moć koju imaju priče. S knjižničarkom je posjetio nekoliko različitih odjela u knjižnici, susreo posjetitelje svih dobi koji u nju dolaze i doznao za raznolike sadržaje koje ona nudi. Čak je upoznao i liječnika za knjige.

Nakon ove slikovnice više neće biti dvojbi želimo li ići u knjižnicu. Provjerite i sami.

STIHO LJUPCI

Cvike

Najbolji prijatelj
nosu mogu biti,
a i pogled se iza njih
može skriti.

Crvene, plave,
okrugle, kockaste,
velike i male.

Od njih slovo postaje
ljepše i veće,
pa zar je onda
bitno nešto treće?

Neki ih zovu cvike,
a nemaju pojma
da one uljepšavaju
pogled na slike.

Pogleda mutne
one u trenu razbistre,
zato ih čuvajte
i pazite da uvijek budu čiste.

Bojana Božović

Hajoš Ico

Hajoš Ico je ko dite bio huncut pun huncutarija, ko deran hajčio i harčio. Od sveg posla najviše je volio – huju. Svi su hesapili – tako kaki je, Ico mož samo hordar bit. Jedared je pao s konja i bio hantrave noge cilu godinu. Molio je Ico krunicu svaki dan da ozdravi i da ne ostane hepljav. Kad je ozdravio, iz velike harnosti je očo na hodočašće i tamo čuo da je Isus propovido s lađe i odlučio – biće hajoš! Moždar jedared priveze priko i Isusa!

ICO – muško osobno ime: Ivan, Ivanica

HAJOŠ – lađar;

HUNCUT – vragolan, nestaško; hulja, nitkov;

HUNCUTARIJA – vragolija, psina;

HAJČIT – goniti, žurno tjerati;

HARČIT – trošiti, tratiti;

HUJA – odmor, kraći prekid posla;

HESAP – račun, procjena;

HORDAR – nosač, prenositelj tereta na kolodvorima i postajama;

HANTRAV – 1. koji je oštećena zdravlja; slab, boležljiv; 2. koji je oštećene noge (hrom)

HEPLJAV – 1. hrom, s poteškoćom u hodu; 2. smušen, spleten;

HODOČAŠĆE – posjet kojem prošteništu;

HARNOST – zahvalnost;

HRVATSKI JEZIK

Piše: Mirjana Crnković-Horvat

Najljepši pridjevi

Pridjevi su vrste riječi koji bliže opisuju imenicu. Oni nam govore da riječi imaju nekakve osobine. No, te osobine mogu biti u većoj ili manjoj mjeri prisutne pri opisu druge riječi. Zbog tog primjećujemo da pridjevi imaju svojstvo stupnjevanja, i to po trima stupnjevima – pozitivu, komparativu i superlativu. Pridjev lijep u pozitivu glasit će u komparativu ljepši, a u superlativu najljepši. Važno je na tom primjeru primijetiti dva obilježja – prvo, superlativ je takav stupanj koji ispred pridjeva ima predmetak naj i piše se zajedno s pridjevom, iako mi to izgovorimo odvojeno; drugo, primjećujemo da je pridjev lijep imao ije u pozitivu, a u komparativu i superlativu skratilo se u je (ljepši, najljepši). To je zato što se ije u hrvatskom jeziku obično promijeni kad promijenimo oblik neke riječi. Kod superlativa je još važno primijetiti da neki pridjevi počinju na slovo j, poput jak, ali to ne znači da mi slovo j moramo izbaciti iz te riječi da bismo napisali superlativ, na protiv, zadržat ćemo oba slova j i napisati najjači.

Napiši pridjeve u zagradama u odgovaraćem stupnju.

Marija je _____ (vi-soka) od Zlate.

Rimac pravi _____ (brz) automobile.

_____ (jasno) mi je kad mi učiteljica objasni.

Ovo je _____ (do-bar) sladoled na svijetu.

UPOZNAJMO VRŠNJAKE

Zovem se **Hana Šimunović**.

Učenica sam četvrtog razreda OŠ **Aleksa Šantić** u Vajskoj.

Obitelj: tata **Darko** (42), mama **Ivana** (38) i sestra **Nađa** (6).

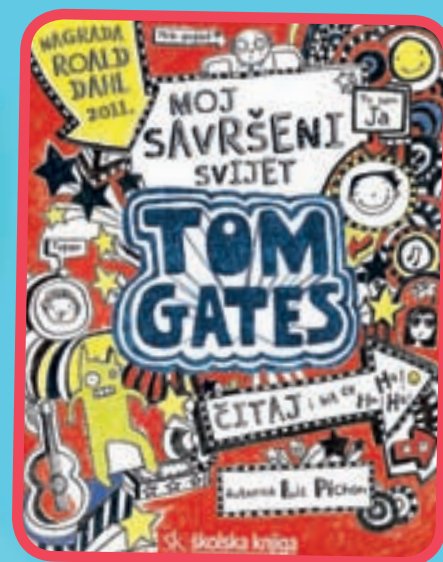
Izvannastavne aktivnosti: treniram odbojku, pohađam ritmičku, likovnu, dramsku, čitalačku i matematičku sekciju.

ILI – LI:

slano / slatko
kompjutor / **društvena igra**
stan / **kuća**
tenisice / **cipele**
meso / **povrće**
zima / **ljet**o
dan / noć
pješačenje / bicikl
jabuka / **kivi**
crvena / **plava**
film / knjiga

voće / čokolada
tamburaši / **zabavljaci**
tjelesni / matematika
pizza / odrezak
gazirano / negazirano
pas / mačka
selo / **grad**
odbojka / košarka
kazalište / **film**
trenirka / **traperice**
sport / folklor

PREPORUČAM:

knjiga:

Liz Pichon:
Tom Gates

pjevač/grupa:
Nina Badrić

pjesma:
Legends never die

film:
Star wars

kompjutorska igrica:
Roblox

Volim: ljet

Ne volim: la

HRCKOVI EKOLOZI, GDJE STE?

ČESTITKA ZA DAN PLANETE ZEMLJE (bonus razina)

Proljeće je procvalo, sunce s neba zasjalo! U ovom prekrasnom mjesecu TRAVNJU slavimo i najveći kršćanski blagdan Uskrs i – Dan planeta Zemlje 22. travnja! Budući da ne znamo kad se točno Zemlja »rodila«, tj. kad je točno nastala – slavimo ovaj njen dan!

Veseli nas što u ovom broju *Hrcka* možemo s vama podijeliti izvrstan primjer iz prakse koju smo predložili u prošlom broju, a drugari iz 3. c odjela iz subotičke OŠ *Ivan Milutinović* sa svojom kreativnom i vrijednom učiteljicom **Tanjom Dulić** to primjenjuju već od početka prvog razreda! Pogledajte, pročitajte!

Učenici 3. c razreda OŠ *Ivan Milutinović* uče se reciklirati već treću godinu. Na satima likovne kulture i projektne nastave često prave radove i projekte koji su od materijala koji su poželjni i pogodni za recikliranje. Na ormanu u učionici su velike boce u koje stavljaju plastične čepove razvrstane po bojama. Cvjetići od plastičnih i plutanih čepova ove su godine bili darovi za svo nenastavno osoblje škole za Dan žena. Čuvaju tuljke od toalet papira i ubrusa koje također koriste za pravljenje novih predmeta. Nađe se i po koja limenka od koje su ove godine napravili uskrсне zeke za mala čokoladna jaja. Do sada pravili razne ukrase, darove, društvene igre... Nek' vam posluže kao ideja i motivacija da i vi napravite nešto jer... RECIKLAŽA NIJE GNJAVAŽA!

(Tanja Dulić)

VELIKO HVALA EKOLOZIMA 3. c – PRVI STE NA TOP LISTI NAŠE EKO IGRICE »HRCKOVI EKOLOZI«. Čestitamo!

Pitanje za prijelaz bonus razine naše eko-igrice: KAKO ĆEŠ TI ČESTITATI PLANETU ZEMLJI NJEN DAN I ŠTO ĆEŠ JOJ POKLONITI? Uđi u »game« – EKIPA JE SJAJNA!

Vesna Huska

Katarina Čeliković – knjiga u centru

Djetinjstvo se pamti

Katarina Plemenčić rođena je 1960. u selu Sračincu pokraj staroga grada Varaždina. (Tek da se zna: Varaždin je bio glavni grad Hrvatske u 18. stoljeću.) Djetinjstvo je provodila maštajući na njivi ili uz knjigu. Voljela je vožnju biciklom, igru na beskrajnim livadama, a bojala se duboke vode i mraka. Radoznala i zaigrana, zaljubljena u pjevanje, recitiranje, čitanje i pisanje, sebe je najradije zamišljala u ulozi učiteljice. Dio svojih snova ostvarila je kada se upisala na Filozofski fakultet u Zagrebu gdje je postala profesorica književnosti.

Postala Subotičanka – mama, knjižničarka, spisateljica...

Svoje rodno selo, dragi Varaždin i Zagreb stavila je u srce, koje je bilo razlogom odlaska u Suboticu, u ravnoj Bačkoj. Tu je uz ime stavila prezime svoga supruga – Čeliković, te s njime dobila u dar trojicu sinova i kćerku.

Subotica je grad koji je skroz zavoljela – najprije ljude, a potom i grad zbog njegove kulture, živopisnih narodnih nošnji i običaja. Najviše se radovala poslu u subotičkoj Gradskoj knjižnici gdje su joj knjige postale svakodnevne prijateljice, a ljubav prema čitanju pretočila je u kviz *Čitam i skitam*.

Osnovala je Hrvatsku čitaonicu te je svoju ljubav prema knjizi i RIJEČI prenijela djeci organizirajući Pokrajinsku smotru recitatora na hrvatskom jeziku, *Dane Balinta Vujkova – dane hrvatske knjige i riječi*, Pokrajinski susret pjesnika *Lira naiva*, etno-kamp i književno prelo. Uredila je za tisak šezdesetak knjiga, među kojima posebno mjesto zauzima edicija slikovnica.

Od 2009. je uposlena u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Priče i pjesme – za djecu

Na pitanja koja je nekada samoj sebi postavljala, najprije je odgovarala svojoj djeci, a onda ih je zapisala i objavila u zbirci priča *Izgubljeno srce* (2015.). Svoje priče i pjesme objavljivala je u podlistku *Hrvatske riječi – Hrcku*, katoličkom mjesečniku *Zvonik*, kalendaru *Subotička Danica*, Hrvatskoj književnoj reviji *Marulić*, glasilu *Otac Gerard*. Objavila je, među ostalim, knjigu za djecu o Sluzi Božjem o. Gerardu Tomi Stantiću *Ljestve za nebo* (Sombor, 2012). Uredila je više knjiga za djecu, a jedna od najdražih joj je *Avanture za male i velike*: suvremena proza za djecu i mlade Hrvata u Vojvodini (2017.).

Bilo je i nagrada

Dobitnica je nekoliko nagrada i priznanja: 1997., skupa sa suprugom Ervinom, dobila je Antušovu nagradu za doprinos kulturi bačkih Hrvata-Bunjevaca za rad u mjesečniku *Zvonik*, a za organiziranje Dana Balinta Vujkova Kulturno-prosvjetna zajednica Općine Subotica dodijelila joj je 2005. posebno priznanje *Dr. Ferenc Bodrogyváry*.

Hrcko

Potruga za jajima

Znate ona – šarena jaja,
nisu velika ko od zmaja
već ona baš po našoj mjeri
koja se traže u potjeri
u travi il' u nekom gnijezdu
kroz uskrсну pustolovinu.
Tko je gnijezdo u travi svio
djeci je uvijek vrlo mio.
A djed i baka glume zeca
kako bi jaja pronašla djeca.
Tražiti i gledati gdje su

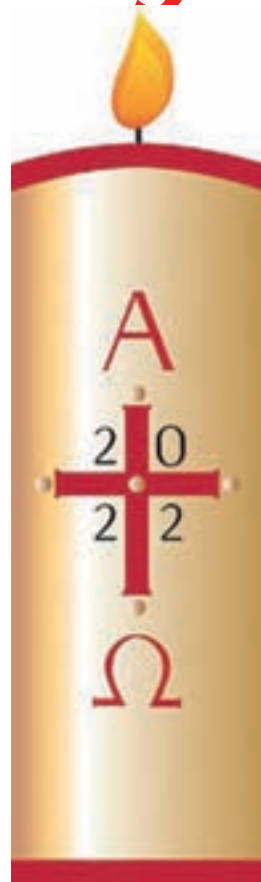
jaja koja zec i djed snesu,
od kakva su materijala,
s koliko su ih skrili žara,
zadatak je dobrih tragača.
Ponekad nađu jaja čudna,
potraga bila uzaludna.
Plastična kao drvo tvrdo
a čokoladna traže prvo,
naći ih prava je vještina
što je ove potrage suština.

Simboli - alfa i omega

Kroz uskršno vrijeme, koje traje 50 dana, naše crkve će krasiti jedinstvena i veličanstvena uskršna svijeća! Ona predstavlja uskršloga Krista koji nas prosvjetljuje svojim darom uskrsnuća.

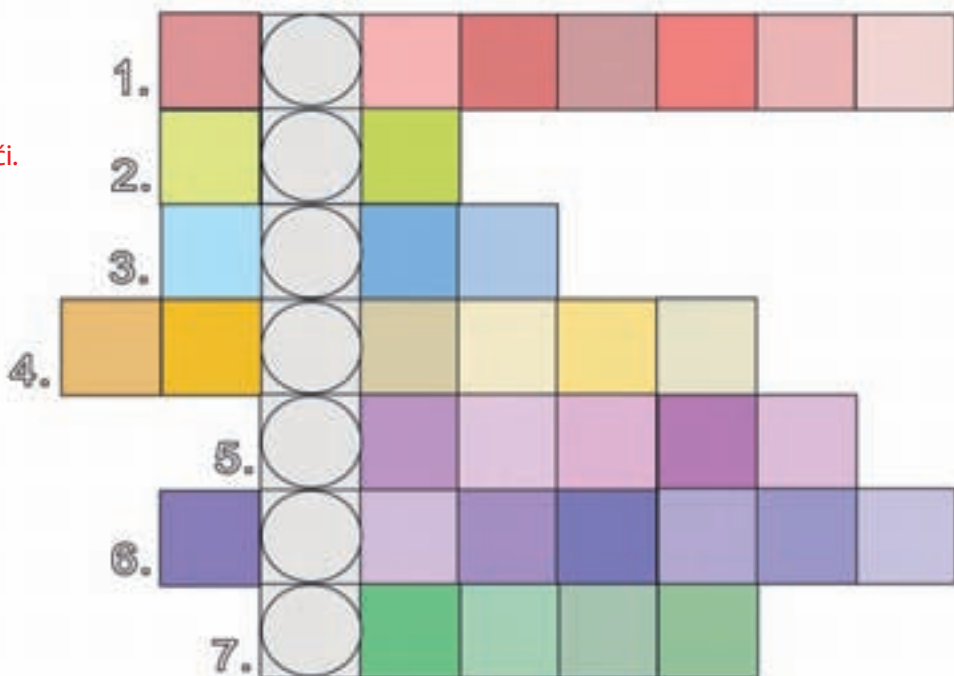
Vazmeno bdijenje na Veliku subotu započinje paljenjem uskršne svijeće i njezinim nošenjem u neosvijetljenu crkvu, uz svećenikov trostruki poklik »Svjetlo Kristovo!«, na što narod uzvraća: »Bogu hvala!«. Na njoj se redovito nalazi urezan, nacrtan ili prilijepljen križ, sredstvo našega spasenja, oko njega su brojevi tekuće godine, a iznad i spod križa su grčka slova alfa i omega. Ova slova se spominju u Knjizi Otkrivenja gdje Isus za sebe govori: »Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Početak i Svršetak«. Alfa (A) je prvo slovo grčkog alfabeta, dok je omega (Ω) posljednje slovo. Oba slova simboliziraju i naglašavaju svemoć i vječnost Krista Sina Božjega koji je početak i svršetak svijeta i povijesti.

U uskršnu svijeću se utiskuje pet zrna ili grudica tamjana u rasporedu koji tvori formu križa. Tamjan ukazuje na miomiris koji su žene donijele na grob da bi pomazale mrtvo Isusovo tijelo, a pet zrna tamjana podsjećaju na pet Isusovih rana.

Riješi križaljku i otkrij značenje grčkog slova omega

1. Isus kaže: Ja sam početak i...
2. Broj zrna tamjana na uskršnoj svijeći.
3. Prvo slovo grčkog alfabeta.
4. Uskršno _____ traje 50 dana.
5. Uskršna svijeća predstavlja Isusa...
6. Isus kaže: Ja sam prvi i...
7. Posljednje slovo grčkog alfabeta.

Antonija Ivković Ivandekić, 1.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Emanuela Vukmanov Šimokov, 3.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

Stanislav Sokolovski 2.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Davor Čoti, 2.c – OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Emilija Tonković, 2.c – OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Ilija Matković, 2.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Matej Temunović, 2.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Marina Šarčević, 3.a –
OŠ Vladimir Nazor, Đurđin

Filip Šarčević, 4.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

Josipa Ivanković Radak 4.c –
OŠ Ivan Milutinović, Subotica

Josipa Kutuzov, 3.4 –
OŠ Matko Vuković, Subotica

Lazar Matković 4.4 – OŠ Matko Vuković, Subotica

Petra Temunović, 3.c – OŠ Ivan Milutinović, Subotica

KAD BIOLOGIJA MIRIŠE

SCENA PRVA: Kako se bliži Uskrs i proljetni raspust, svi zakazuju putovanja i druženja. Jure se osjeća sasvim isključenim – svi misle da on ima puno planova kao uvijek i svud se šuška: »On će sigurno sa Sarom...«. Međutim, Sara se sasvim zatvorila. Šuti. Gleda nekamo u daljinu. Smiješi se na fore, ali se vidi (to vidi onaj tko ju poznaje – kao Jure) da je odsutna. Lijepa je i takva, ali – nedostaje... Moraju se naći – treba samo dobra ideja: gdje, kako i kad?

SCENA DRUGA: Ne, ništa nije uspjelo. Saru njezini nisu pustili na izlet na obližnje jezero – ili je bar ona tako rekla društvu. U stvari – nije joj se išlo. Čim je to čuo, i Jure je izjavio da mora čuvati brata od tete koji im je u gostima na raspustu (hvala Bogu – i imati mlađeg brata

Scena 2.

nekad koristi!). Usput je pažljivo slušao što je Sara pričala s mamom preko mobitela: »Mama, moram poslije škole do gradske vratiti knjige... Platit ću kaznu opet, moram danas.... Naravno – pravo doma poslije... Ljubim!« To je prilika koja se ne propušta! Sačekao je da se gužva razide i – pošao za Sarom.

SCENA TREĆA: Kad je bio siguran da ni Saru (na pol ulice od njega) ni njega nitko ne vidi, zastao je, uzeo mobitel i

Scena 3.

počeo tipkati: »Hej, Saro, kad ćemo malo van u šetnju?« Sara je tipkala: »Nzm, Jure, nisam doma, ajd zovem kad dođem...«. Nije zbog sluški čula kako je dojurio bajsom i skočio dolje. Usput je otkinuo procvalu grančicu trešnje ispod koje je zastala da odgovori na njegovu poruku i pružio joj ju. »Može ipak sad?«, upitao je nakon što ju je kucnuo po ramenu i ona se okrenula. »Jure!«

SCENA ČETVRTA: »Saro, što radiš? Ova suha odjeća se neće se sama posložiti i odšetati do ormara!« Mama već treći put zove Saru, na što ona ne reagira, te mama nesrpljivo dolazi i otvara vrata njene sobe. »Saro, skidaj te

Scena 4.

sluške dok učiš da ti ih ne bih...«. Glas joj zastane u grlu, a osmijeh se spusti na usne: Sara (sa sluškama u ušima, istina) »uči« biologiju i u ruci vrti procvalu grančicu trešnje. Taman dovoljno daleko da ju i vidi i dovoljno blizu da osjeti njen nježni miris... Mama prilazi i lupne ju po ramenu i nekim čudnim tonom kaže: »Sarice, imaš odjeću tamo u dnevnoj – posloži ju i pokupi, hoćeš li?« »Evo, mama... Je li da lijepo miriše?« »Miriše, Saro, ta tvoja biologija...«

(vh)

VOJVOVINA

liiiii evo nama novih pitanja, novih izazova, novih saznanja... O našoj lijepoj i bogatoj Vojvodini. Pa krenimo.

1. Po čemu su Odžaci poznati još od 18. stoljeća?

- a) po preradi kudjelje
- b) po uzgoju ananasa
- c) po znanstvenicima
- d) po odličnim sortama jabuka

Još tijekom vladavine Habsburške Monarhije i carice **Marije Terezije** Odžaci su bili europska prijestolnica za uzgoj konoplje. Vlažno zemljište pogodovalo je njezinom uzgoju, a od 1779. godine u Odžacima se svake godine u jesen održavao i Godišnji sajam kudjelje, i to u trajanju od sedam dana. Kasnije je osnovana i tvornica koja je bila veoma poznata.

3. Koje godine je osnovan nogometni klub Vojvodina?

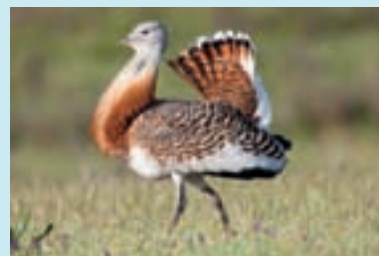
- a) 1900.
- b) 1914.
- c) 1935.
- d) 1944.

Nogometni klub *Vojvodina* osnovan je 6. ožujka u Novom Sadu, zaslugom učenika Velike srpske pravoslavne gimnazije, koja danas nosi ime gimnazija *Jovan Jovanović Zmaj*. Prva utakmica odigrana je u svibnju u Kovilju, selu udaljenom 24 kilometra od Novog Sada.

2. U kom području Vojvodine se nalazi Specijalni rezervat prirode Pašnjaci velike droplje?

- a) južni banat
- b) sjeverni Banat
- c) Srijem
- d) južna Bačka

Specijalni rezervat prirode Pašnjaci velike droplje osnovan je 1997. godine s ciljem da se sačuva ovaj tipični ravničarski predio. Trenutno je jedan od najugroženijih zaštićenih područja u Srbiji. Predstavlja utočište i jedinoj preostaloj populaciji velike droplje u Srbiji.

4. Gdje se nalazi dvorac Špicer sa slike?

- a) u Beočinu
- b) u Zrenjaninu
- c) u Baču
- d) u Srijemskoj Mitrovici

Ovaj nekada prekrasni dvorac sagradio je 1898. godine **Ede Špicer**, bogati veleposjednik njemačkog podrijetla, koji je bio suvlasnik beočinske cementare. Danas je u veoma lošem stanju i zapušten pa ga zovu i kućom duhova. Sagrađen je u eklektičnom stilu, što predstavlja mješavinu više arhitektonskih stilova.

Sad da mi je malo mede

Zazelenio travanj u krošnjama stoljetnih kestena pored crkve. Zabijelio grane šljiva, pa kao da je naš slastičar sve kokice koje je ispekao zalijepio na njih. Breskve se obojile u roza. Cijeli sokak kojim smo se vraćali iz škole nalikovao je na ulicu iz bajke.

Dućan kao da se ugledao na svu tu ljepotu, pa se i on zašarenio kao nikada do tada, te 1959. godine. Izlog je bio pun igračaka, lopti i slatkih đakonija. U to vrijeme djeca u našem selu nisu baš imala prilike vidjeti ovako krasno uređen izlog, a nisu ni vidjela, niti imala tako lijepih igračaka. Tih dana se bližio Uskrs. Idući prema trgovini zapazila sam da ispred izloga, naslonjen nosićem na staklo stoji moj prijatelj Andrija iz prvog razreda. Ja sam tada bila u trećem. Netremice je, širom otvorenih očiju, promatrao svu tu ljepotu.

- Da mi je sad malo mede! – rekao mi je.
- Kojega mede? Kakvoga mede? – pitala sam.
- Pa, eto, tog velikog. Ne vidiš ga koliki je?

U sred izloga sjedio je prekrasan medo žute, svjetluca-ve boje kao da je od mjedi, pečenog šećera ili od meda. Pojeo bi ga čovjek koliko je bio lijep. Mi nismo ni vidjeli takvu lijepu igračku osim na fotografiji u bukvaru za prvi razred.

- Ah, to nije medo za jelo! – rekla sam – To je igračka.
- Jooj, ne vidiš da je sav od pečenog šećera. Gledaj dobro. Sav svjetluca – nastavio je Andrija. – Ala bih ga gricnuo. Sakrio bih ga i svaki dan bih se pomalo osladio.
- Svašta od tebe! Zar ne vidiš da je to novo, novcijato krzno? Zato se i sija, jer je novo.

Ubrzo je pristiglo pola škole ispred izloga prodavao-nice. Podijelili su se u dvije navijačke skupine. Jedni su bili uz Andriju, a drugi uz mene. Jedni su vjerovali da je medo od šećera, a drugi da je od pliša.

Ispred izloga su se počeli sakupljati i odrasli ljudi. I oni nisu bili sigurni je li medo za jelo ili za igranje. Odnekud se tu zatekao naš mjesni mesar koga smo zvali Šunka. Ljeti nas je znao počastiti ponekim sladoledom.

– Idem ja u dućan pitati od čega je medo – rekao je. – Ako je od šećera, kupujem ga i dijelim svima prisutnima od prvog do trećeg razreda.

Nastalo je pljeskanje i oduševljeno navijanje.

Šunka! Šunka! Šunka!

Masa dječje svjetine je nahrupila u dućan za mesarom.

– Dobar dan! – pozdravio je mesar prodavačicu. – Mo-lim Vas, od čega je onaj lijepi medo u izlogu?

Eh, majstore, trebaju vam cvikeri. Zar ne vidite da je od pliša? Zaboga, od čega bi bila dječja igračka?!

– Hvala, hvala, Marice. Molim te, onda kilogram bom-bona.

Šunka nas je počastio bombonima, a usprkos tome, svi smo ostali kao pokisle kokoši.

Poslije kad god smo se sretali moj prijatelj Andrija i ja, umjesto pozdrava smo jednoglasno rekli:

– Sad da mi je malo mede!

Pozdravljali smo se tako i u mladenačkom uzrastu i kad smo već vodili svoju djecu i unučad za ruke. Jedino smo im morali ispričati što znači taj naš mistični pozdrav.

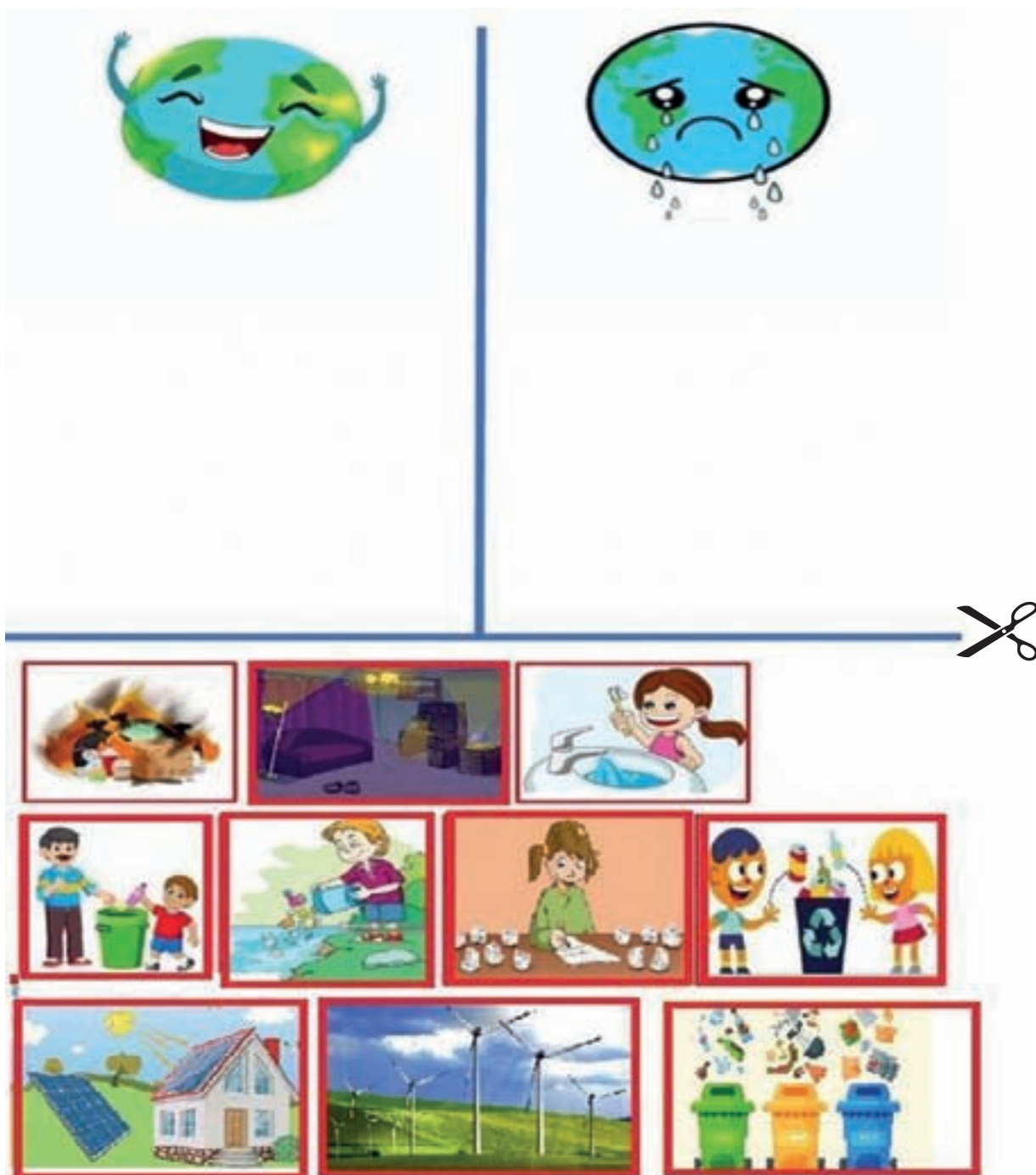
Ruža Silađev

SPASIMO ZEMLJU

NA DAN IZLASKA HRCKA, 22. TRAVNJA PROSLAVLJAMO JEDAN POSEBAN DAN – DAN PLANETA ZEMLJE!!!
JESTE LI RAZMIŠLJALI O TOME KOLIKO LJUDI NANOSE ŠTETE ZEMLJI? UNIŠTAVAJU JE NA RAZLIČITE NAČINE. KAKO?
BACANJEM SVAKOJAKOG OTPADA, PREKOMJERNIM TEOŠENJEM VODE, ZAGAĐIVANJEM VODE, PROIZVODNJOM
TVARI KOJE ONEČIŠĆUJU ZRAK, PRETJERANOM VOŽNJOM AUTOMOBILA I DRUGIH MOTORNIH VOZILA...
LAKO MOŽETE I VI SUDJELOVATI U ČIŠĆENJU TLA. SAMO TREBATE NAGOVORITI UKUĆANE DA VAS SLUŠAJU I PO-
MOGNU VAM.

IZREŽI SLIKE I ZALIJEPI IH U ODGOVARAJUĆI PROSTOR – ISPOD RADOSNOG I TUŽNOG PLANETA.

VESELI ZADACI

Zadatak 1.

Izračunaj i dopiši broj koji nedostaje kako bi zbroj bio točan. Pogledaj primjer.

Zadatak 2.

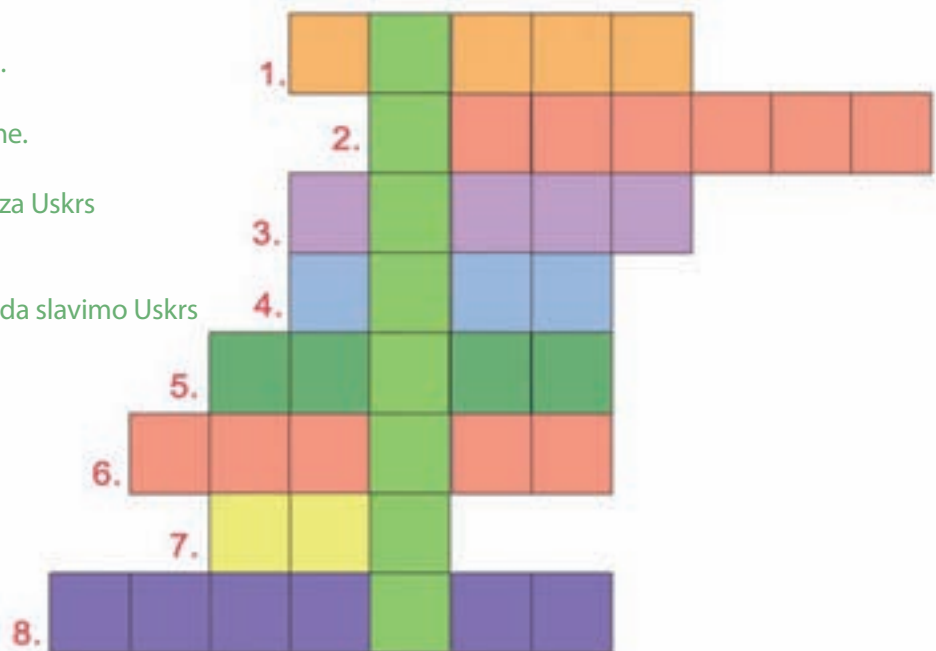
Uz točnu tvrdnju zaokruži DA, a uz netočnu NE

Nakon travnja dolazi mjesec srpanj.	DA	NE
U travnju se slavi dan planeta Zemlje.	DA	NE
Travanj ima 30 dana.	DA	NE
Prvi travnja je dan šale.	DA	NE
Travanj je treći mjesec u godini.	DA	NE
U travnju raste trava.	DA	NE
Rotkvice jedemo u travnju.	DA	NE
Tulipani ne cvjetaju u travnju.	DA	NE
Travanj ima 7 slova.	DA	NE

Zadatak 3.

Riješi križaljku

1. Drugi naziv za mjesec travanj.
2. Čije uskrснуće slavimo?
3. Naziv blagdana nakon korizme.
4. Bojamo ih za Uskrs.
5. Mesni proizvod koji kuhamo za Uskrs
6. Mladunci koke
7. Životinja s dugim ušima
8. Kako se zove dan u tjednu kada slavimo Uskrs

Podijeljene nagrade za mitove i legende

Nakon dvomjesečne akcije koja je trajala cijelu veljaču i ožujak, u prepunoj čitaonici Gradske knjižnice Subotica 4. travnja izvučene su nagrade u kvizu za poticanje čitanja *Čitam i skitam*. Podijeljeno je ukupno 300 nagrada, a glavna je kao i svake godine bila bicikl koji je ovoga puta osigurao Caritas Subotica. No, i ostale nagrade bile su veoma

vrijedne, a najvrjednija je svakako bilo obnovljena članska iskaznica, nova saznanja o mitovima i legendama, što je bila tema kviza, te mogućnost daljnjeg posuđivanja knjiga s Dječjeg odjela.

U protekle dvije godine sve faze kviza su zbog pandemije bile online što je djelomično smanjilo zainteresiranost i broj sudionika, ali je zato ove godine, nakon odobravanja uživo druženja i prezentacija kviza u školama i subotičkoj knjižnici, vidljivo povećan broj učenika koji su popunili upitnik. Njih čak 900 je sudjelovalo u 14. kvizu *Čitam i skitam* što nas organizatore osobito razveselilo i ohrabrilo jer knjiga i čitanje nisu u krizi.

B. I.

HRCKOVI DETEKTIVI

Točan odgovor iz prošlog broja:

Uljez je suncokret

Nagrađeni detektivi:

Emanuel Kujundžić – OŠ Matko Vuković, Subotica
Katarina Vuković – OŠ Avram Mrazović, Sombor
Valentin Mihaljev – OŠ Ivan Goran Kovačić, Sonta
Martin Dulić – OŠ Vladimir Nazor, Đurđin
Matea Krstin – OŠ Ivan Goran Kovačić, Sonta
Teodora Gorjanac – OŠ Moja Pijade, Bereg
Matej Huska – OŠ Ivan Milutinović, Subotica
Antun Sedlak – OŠ Ivan Milutinović, Subotica
Matea Bako – OŠ Vladimir Nazor, Đurđin
Magdalena Kujundžić – OŠ Matko Vuković, Subotica

Nagradno pitanje:

Što obilježavamo
22. travnja?

KUPON

Odgovor:

Ime

Prezime

Adresa

Mjesto

Skola

Razred

Marijino uskršno gnijezdo

Priprema:

1. Kuhana jaja očistite i prerežite na pola.
2. Mrkvu očistite i narendajte na rende. Listove špinata operite i po potrebi izrežite na manje listove.
3. Složite na tanjur slane štapiće. Na njih poredajte narendanu mrkvu i posložite ju kao gnijezdo. U gnijezdo položite tri polovice kuhanih jaja. Slane štapiće ukrasite listovima špinata.

Dobar tek!

Marijino uskršno gnijezdo je za vas pripremila **Marija Vukov**. Marija je prvašić u OŠ Ivan Milutino-
vić u Subotici. Voli pjevati, ići u školu jer ima dobru učiteljicu i voli kada su svi doma pa se mogu družiti.

Vrijeme pripreve:
6 minuta

Potrebni sastojci:

kuhana jaja

mrkva

slani štapići

listovi špinata

Moja najživotinja

MARIJINE KOKE

Marija Kujundžić učenica je 4. razreda OŠ *Ivan Milutinović*. Živi na salašu nadomak Subotice i nje-
no svakodnevno druženje s kokama želi podijeliti s
nama i naučiti nas nešto o njima.

IZGLED: Koka ima perje koje može biti bijele,
smeđe, narančaste, crvene ili crne boje. Ima oštre
kandže, a na glavi joj je crveni oroz.

ŽIVI: U prosjeku živi od 5 do 10 godina, ili dok ne
završi u juhi.

PODRIJETLO: Smatra se da je podrijetlom iz jugoi-
stočne Azije, gdje se često gajila kao domaća živina.

HRANA: Hrani se kukuruzom, pšenicom, raznim
sjemenjem. Voli čeprkati po zemlji gdje nalazi crviće,
gusjenice, pa i kukce kao i razno lišće, salate, zelje.

ŽIVI: Kokoške obično žive u okućnicama, na po-
ljoprivrednim gospodarstvima, a spavaju u koko-
šinjcima!

ZANIMLJIVOSTI:

Nekada su kokoške bile u stanju letjeti, ali su vre-
menom izgubile tu sposobnost. Skratila su im se
krila i oslabila na račun snažnih nogu. Na nogama
imaju po četiri prsta na kojima se nalaze kandže.
Nije rijetkost da na granama drveća prespavaju či-
tavu noć, držeći se samo svojim snažnim kandžama.

Kokoške se među sobom sporazumijevaju koko-
dakanjem. Utvrđeno je da kokoške imaju veoma
složen sustav komunikacije u kojem postoji sigurno
tridesetak različitih »kokodakanja«. Svako koko-
dakanje ima svoju svrhu i svoj cilj. Primerice, jedno
kokodakanje služi kvočki da dozove svoje piliće,
drugo za najavu kakve opasnosti, tu su i dogovori
oko hrane i slično.

Pilići takođe pijukanjem mogu staviti do znanja
majci da su u opasnosti, ali i s kakvom se vrstom
opasnosti suočavaju.

ZECKO KOŠ I TAJNA MRKOG HRČKA

Smješten u svijet bujne fantastije, film prati avanture Zec-
ka Koša, mladog neobičnog superjunaka kojeg je posvojio

kralj Peter, poznati
pustolov. U želji da se
uklopi i osjeća volje-
nim unatoč svojoj ra-
zličitosti, Zecko Koš
je opsjednut avantu-
rama bez obzira na
svoju nespretnost.

Kada najveći zločinac Kraljevstva, njegov vlastiti ujak, po-
bjegne iz zatvora i zaprijeti da će svrgnuti njegovog oca,
Zecko Koš kreće u epsku utrku kako bi ga zaustavio. Nje-
gova potraga za Hrčkom tame postaje prava avantura kroz
koju Zecko postupno uči otvoriti se drugima i pomiriti se
sa svojom različitosti, zahvaljujući prijateljima koje bismo
svi voljeli imati – kornjači Abe i tvorcu Meg.

UDESNE ZVIJERI: DUMBLEDOREOVE TAJNE

Profesor Albus Dumbledore shvaća da veliki mračni ča-
robnjak Gellert Grindelwald želi preuzeti kontrolu nad ča-
robnjačkim svijetom. Kako ga ne može sam zaustaviti, po-
maže mu Newt Scamander, koji predvodi neustrašivu ekipu
čarobnjaka uz pomoć jednog »bezzaka«. Na nevjerovatnoj
misiji susrest će se stare i nove čudesne zvijeri od kojih je dio
na Grindelwaldovoj strani. Dumbledore, međutim, zbog ve-
likog rizika i opasnosti neće dugo ostati po strani.

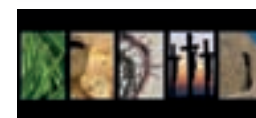

U osam smjerova pronađi i precrtaj sljedeće riječi:
 VJEVERICA, KOZA, TRŽNICA, CESTA, KRUMPIR, PAPRIKA, KOKOŠ, VINOGRADI, BARA, VRT, TORBA, CVIJET, NULA, PE-
 KMEZ, MIŠ, VAZAM, TRAMPOLIN.

Preostala slova dat će konačno rješenje. Upiši ga u kvadratiće ispod osmosmjerkе. VELIKI TJEDAN

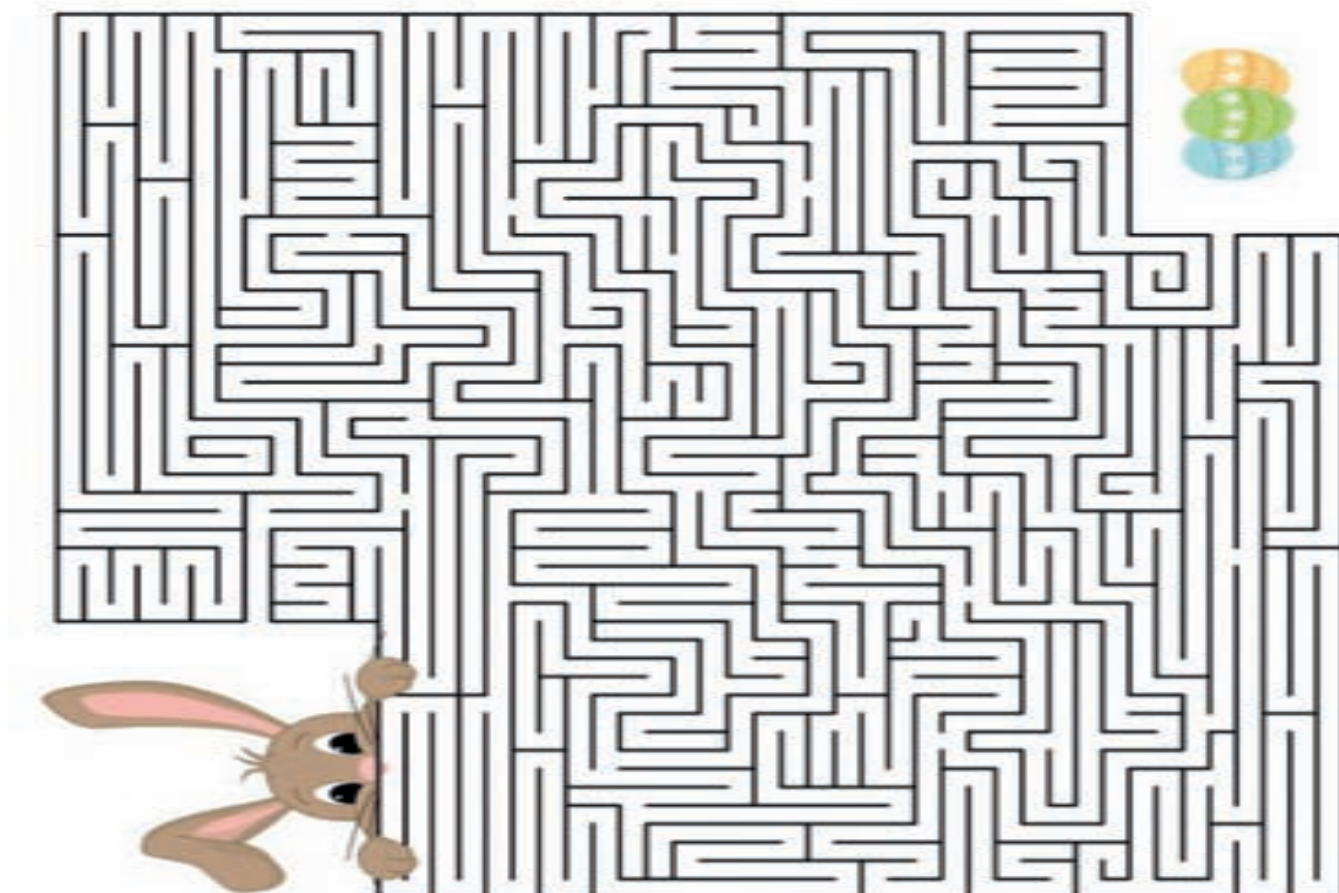
Š	O	K	O	K	A	B	R	O	T
N	V	A	K	I	R	P	A	P	I
I	A	E	C	A	L	P	V	I	D
L	K	C	Z	E	E	I	R	T	A
O	C	O	I	K	S	A	T	R	R
P	K	V	M	R	C	T	I	A	G
M	A	E	I	I	E	P	A	R	O
A	Z	L	N	J	M	V	J	A	N
R	M	Ž	U	U	E	E	E	B	I
T	R	I	R	N	D	T	A	J	V
T	N	K	Š	M	A	Z	A	V	V

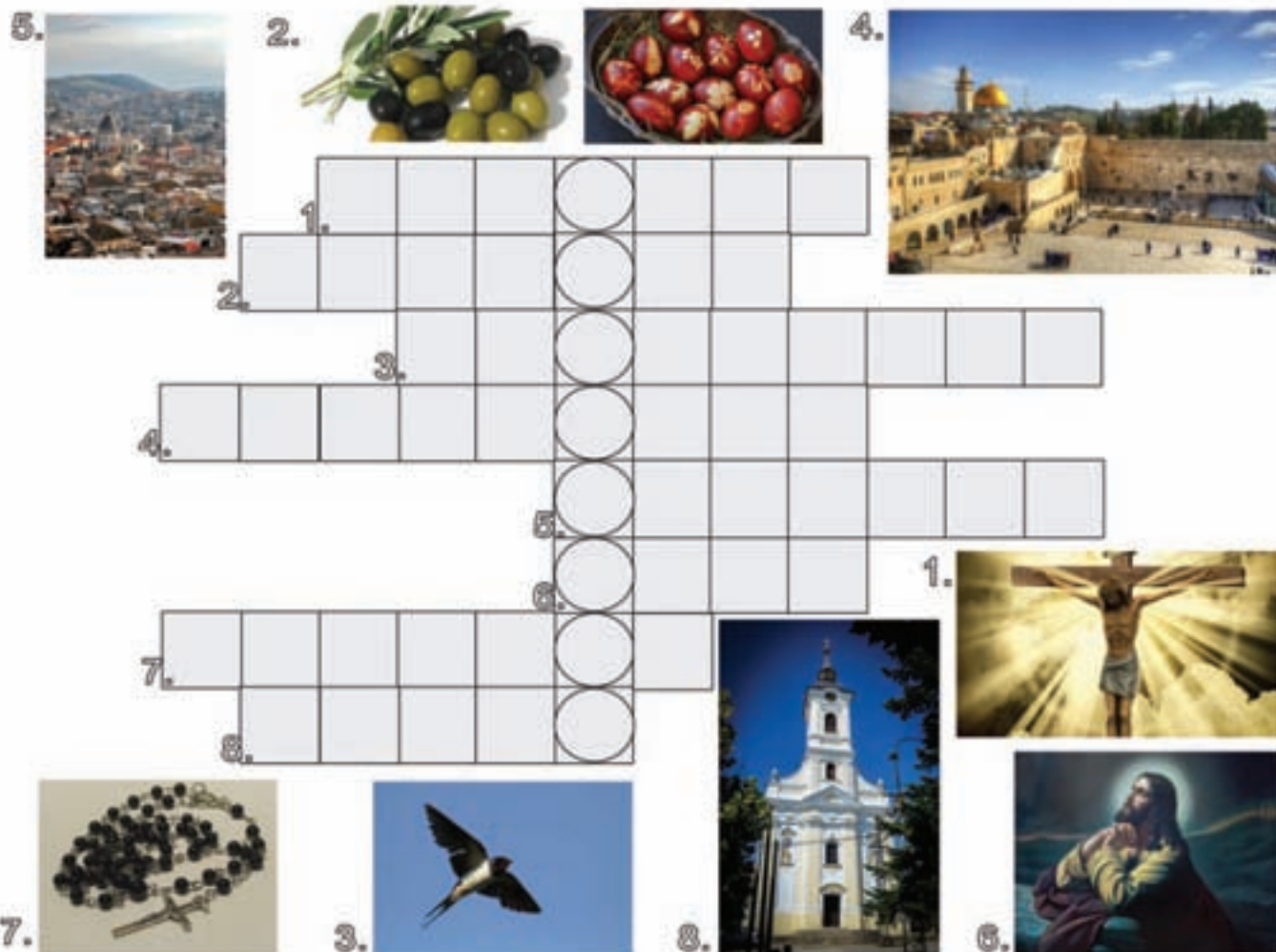
--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

Pomozi zeki da pronađe put do pisanica:

Riješite križaljku prema ponuđenim slikama i u označenim poljima dobit ćete konačno rješenje.

Oboji.

Uskrs u mirisima

Broj 83

Tekst: Slađana Husak

Crtao: Petar Tikvicki

Hajde, što se čeka? Svećenje samo što nije počelo, nije u redu kasniti.

E, nek si i ti jednom nešto rek'o, da ne budem uvijek ja »babaroga«.

Još uvijek stižemo na vrijeme ako budete manje pričali...

Dobro je... Samo još malo, blizu smo...

Vidiš, ljudi još uvijek dolaze.

Uuu! Zveki, kako sve ovo lijepo miriše. Dođe mi da ne čekam svećenje.

Znam, prošli puta si skoro pao u nesvijest od gladi.